

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/71/2017
Identifikačné číslo spisu: 5016200806
Dátum vydania rozhodnutia: 18.07.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5016200806.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu JUDr. Viery Nevedelovej a Mgr. Viliama Pohančeniča, v právnej veci žalobkyne: O. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX, J. R. K., zastúpená matkou T. S., bytom tamtiež, proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, pracovisko Žilina, so sídlom J. M. Hurbana 16, Žilina, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 25Sa/72/2016-49 zo dňa 30. marca 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobkyne z a m i e t a .

Žalovanému n e p r i z n á v a voči žalobkyni právo na náhradu trov kasačného konania.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Žiline podľa § 190 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. UPS/US7/SSVODPPKPC1/SOC/2016/6832 zo dňa 01.08.2016, ktorým bolo zamietnuté odvolanie žalobkyne a potvrdené rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, pracovisko Kysucké Nové Mesto č. ZA3/PKNM/SOC/2014/57985 zo dňa 27.02.2014 o nepriznaní peňažného príspevku na kúpu pomôcky - notebooku. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

2. Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia poukázal na vypracované komplexné posudky, ktoré obsahovali zákonné náležitosti. Sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia žalobkyne nenavrholi kompenzovať peňažným príspevkom na kúpu pomôcky - notebooku. Rozsah schopností žalobkyne definujú odborné lekárske nálezy a v konkrétnom prípade bezrečnosť v spojitosti s ťažkou duševnou zaostalosťou (IQ 32) a mentálnou úrovňou v rozmedzí 3,5 - 7 rokov veku indikáciu požadovaného peňažného príspevku (na kúpu pomôcky - notebooku) vylučuje. Ťažká duševná zaostalosť žalobkyne s intelektovou úrovňou zníženou do pásma ťažkej imbecility nemôže byť indikáciou pre poskytnutie uvedeného peňažného príspevku.

3. Žalobkyňa podala proti rozsudku krajského súdu včas kasačnú sťažnosť namietajúc, že krajský súd

rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukazovala na to, že neurológ, psychiater i psychologickí pracovníci vždy konštatovali, že komunikuje pomocou počítača a doporučovali jej ho ako kompenzačnú pomôcku. Výtkla žalovanému, že rešpektuje určené diagnózy a posúdenie IQ odborníkmi, ale nerešpektuje navrhované kompenzačné pomôcky. Namietala, že poruchy osobnosti u nej konštatované neboli a nikdy nebrala žiadne psychiatrické lieky. Počítač považuje za základ komunikácie, pracuje s ním už 15 rokov. Komunikuje prostredníctvom obrázkov, písaného textu a využíva na ňom pripojenie na internet, používa email, sociálne siete a využíva ho aj na telefonovanie. Používať vie aj USB kľúč a hard disk. Hoci nevie sama vytvoriť obrázok, vie si ho nájsť na internete, v emaile, na facebooku, v google alebo v súboroch v počítači alebo v prídavných zariadeniach. Fotografuje pomocou mobilného telefónu či tabletu a fotografiu si vie poslať na email alebo na facebook. Nesúhlasila s tým, že obrázky a symboly v počítači sú len ich hromadením, lebo pre nehovoriacich je to ich slovná zásoba. Za nelogické označila tvrdenie, že komunikačná kniha sa dá tlačiť z prospektov alebo časopisov. Mala za to, že krajský súd nesprávne vyhodnotil skutočnosti vo veci, keď výslovne subjektívne dospel k záveru, že takýto nárok je pre žalobkyňu neopodstatnený a jeho rozhodnutie neumožní rozvíjať formou tejto pomôcky jej komunikáciu, ďalší vývoj a zlepšovanie kvality jej života. Navrhla preto kasačnému súdu, aby rozsudok krajského súdu zmenil, zrušil rozhodnutie orgánu verejnej správy a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení zotrval na stanovisku zo dňa 24.10.2016 a kasačnú sťažnosť navrhol ako nedôvodnú zamietnuť, resp. mal za to, že vzhľadom na doložku právoplatnosti vyznačenú na rozsudku krajského súdu, je potrebné kasačnú sťažnosť žalobkyne považovať za oneskorene podanú a odmietnuť ju.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť bez nariadenia pojednávania v súlade s § 455 SSP a dospel k záveru, že jej nemožno vyhovieť.

6. Predmetom kasačného konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej o nepriznaní peňažného príspevku na kúpu pomôcky - notebooku podľa zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

7. Peňažný príspevok na kúpu pomôcky je fakultatívnou dávkou, ktorú správny orgán môže, ale nie je povinný priznať. Dôvody svojho rozhodnutia však ozrejmi vo svojej správnej úvahe, ktorá nesmie vybočiť z medzí zákona a musí vychádzať z podkladov, relevantných pre posúdenie odkázanosti žalobkyne na požadovanú kompenzáciu a vyhodnotenia splnenia zákonných kritérií na jej priznanie.

8. Autor zákona definuje pomôcku ako vec, technologické zariadenie alebo jeho časť, ktoré umožňujú alebo sprostredkujú fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím vykonávať činnosti, ktoré by bez ich použitia nemohla vykonávať sama alebo vykonávanie týchto činností by bolo spojené s nadmernou fyzickou záťažou alebo neúmernou dĺžkou trvania činnosti (§ 24 ods. 2 ZoPP).

9. Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Sžso/8/2015 z 27.04.2016 bolo predchádzajúce rozhodnutie žalovaného o nepriznaní peňažného príspevku na kúpu pomôcky (notebooku) zo dňa 09.05.2014 zrušené a vec bola vrátená žalovanému na ďalšie konanie, keďže podklady z ktorých vychádzalo v konfrontácii s námietkami žalobkyne neobstáli ako komplexné, presvedčivé a založené na objektívne a dostatočne zistenom skutkovom stave veci pre zaujatie právneho názoru, že v prípade žalobkyne dosiahnutie účelu jednoduchšej a zrozumiteľnejšej komunikácie nie je možné ani za použitia požadovanej pomôcky.

10. V nadväznosti na to, žalovaný vo veci vyhotovil dňa 08.07.2016 nový komplexný posudok, založený na novom lekárskom posudku, pričom dňa 01.07.2016 vykonal aj sociálnu posudkovú činnosť, z ktorej vyplýva, že v oblasti komunikácie má žalobkyňa narušenú schopnosť dorozumievania z dôvodu atypickej formy autizmu s ťažkou mentálnou retardáciou. Verbálne nekomunikuje a s okolím sa dorozumieva posunkami a špeciálnymi tabuľkami. V kontakte so spoločenským prostredím je odkázaná

na sprievod inej fyzickej osoby a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby pri zabezpečovaní komunikácie so spoločenským prostredím, keď stupeň odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby je VI. Uvedenú oblasť žalovaný navrhol kompenzovať peňažným príspevkom na opatrovanie.

11. Krajský súd vo svojom rozsudku dostatočne podrobne uviedol zistenia posudkových lekárov a ich závery a tiež dôsledne popísal priebeh a výsledky sociálnej posudkovej činnosti pred správnym orgánom. Po oboznámení sa s problematikou autizmu a mentálnej retardácie, výsledkami z psychologického vyšetrenia žalobkyne zo dňa 22.04.2015 a 18.01.2016, z pedopsychiatrického vyšetrenia z 03.12.2013 ako aj závermi komplexných posudkov založených v administratívnom spise skonštatoval, že za vhodnú komunikačnú technológiu považuje v prípade žalobkyne práve technológiu Tobii a nie notebook. Poukázal pritom na to, že rozsah schopností žalobkyne definujú odborné medicínske nálezy. Bezrečnosť žalobkyne v spojitosti s ťažkou duševnou zaostalosťou a mentálnou úrovňou v rozmedzí 3,5 - 7 rokov veku indikáciu požadovaného peňažného príspevku (na kúpu pomôcky - notebooku) predovšetkým z medicínskeho hľadiska vylučuje. Kasačný súd sa s týmto konštatovaním krajského súdu ako aj dôvodmi, na ktoré vo svojom rozsudku poukázal, stotožňuje v plnom rozsahu, nakoľko zo sociálneho šetrenia vykonaného žalovaným mal nepochybne za preukázané, že hoci žalobkyňa je schopná využívať technologické zariadenie akým je notebook, pri tejto činnosti nevyhnutne potrebuje výraznú pomoc inej fyzickej osoby a len krátkodobo je schopná vykonať nacvičený úkon pod dohľadom inej osoby. Prostredníctvom počítača dokáže odpovedať na niektoré otázky jednoduchými jednoslovnými odpoveďami. Uvedené však dokáže vykonať i ručným prejavom na papieri. Slová nedokáže spájať a aj pri písaní jednoduchých slov, musí byť vedená inou osobou. V dôsledku toho záver žalovaného, že za daných okolností požadovaná kompenzačná pomôcka (notebook) nepredstavuje pre žalobkyňu zmiernenie alebo odstránenie znevýhodnenia, ktoré má žalobkyňa ako osoba s ťažkým zdravotným postihnutím, kasačný súd (v zhode s názorom krajského súdu) vyhodnotil ako racionálny, zodpovedajúci zásadám logického myslenia. Za podstatné považuje aj konštatovanie správneho orgánu, že vzhľadom na charakter a prejavy ťažkého zdravotného postihnutia žalobkyne, sa nepreukázalo, že by požadovaná pomôcka efektívne slúžila na uľahčenie priamej komunikácie žalobkyne s okolím, ale predovšetkým ako nástroj, prostredníctvom ktorého by iná osoba (odlišná od žalobkyne) vytvárala komunikačné obrázky a ako úložisko týchto obrázkov, čo sa mýňa účelu, ktorému má kompenzačná pomôcka prioritne slúžiť.

12. Napriek tomu, že žalobkyňa uvádza, že s počítačom pracuje takmer denne už 15 rokov, používa email, skype a facebook, šetrením nebolo preukázané, že základom pre jej komunikáciu je práve alebo len počítač (notebook). Rovnako z vykonaného šetrenia nevyplýva, že s jeho pomocou by žalobkyňa dokázala primerane zmierniť svoju rečovú bariéru a uľahčiť si tak komunikáciu s okolím.

13. Z vyššie uvedených dôvodov kasačný súd konštatuje správnosť záverov krajského súdu, ako aj záverov žalovaného, na ktoré v podrobnostiach odkazuje a duplicitne ich nebude uvádzať. Argumenty a námietky žalobkyne uvedené v jej kasačnej sťažnosti neboli spôsobilé spochybniť záver posudkových lekárov, ani výsledky sociálneho šetrenia, z ktorého vyplýva, že žalobkyňa komunikuje posunkami, pomocou didaktickej knihy s obrázkami a špeciálnej elektronickej tabuľky s hlasovým výstupom jednotlivých obrázkových symbolov. V prípade žalobkyne správne orgány náležite preukázali, že vzhľadom na úroveň jej mentálnej retardácie, poruchy reči, správania a komunikácie, nie je z medicínskeho hľadiska daný predpoklad pre záver, že práve prostredníctvom požadovanej kompenzačnej pomôcky (notebooku), by bol naplnený účel a zmysel poskytnutia peňažného príspevku na kúpu tejto kompenzačnej pomôcky, čiže zmiernenie alebo odstránenie znevýhodnenia žalobkyne v oblasti komunikácie.

14. Záverom kasačný súd dodáva, že žalobkyňa podala kasačnú sťažnosť na poštovú prepravu ešte dňa 05.05.2017, teda včas. Nezhľadnil preto návrh žalovaného, aby kasačnú sťažnosť žalobkyne ako oneskorene podanú odmietol.

15. O trovách kasačného konania rozhodol najvyšší súd v súlade § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP a § 168 SSP, nakoľko žalobkyňa nebola v kasačnom konaní úspešná a na strane žalovaného

nevzhliadol dôvod, pre ktorý by mohol spravodlivo požadovať náhradu dôvodne vynaložených trov konania.

16. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.